

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

624.2

Hely

Idő

"1914"

Személy

Helyszám

Szerző *Schröder Béla*

Cím *A Duna fenekén.*

a Lánchíd renoválása.

Forrás: *Magyarország*

Bp.

1914 11/12

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

A Duna fenekén.

A Lánchíd renoválása.

(Saját tudósítónktól.) Erdemes meglátni, mikor az apró és rozoga kis propeller átviszi az embert az Eskütérről a budai Lánchídfehéhez, hogy milyen szépen, derékon van kettészakadva ez a mi világcsodánk, a Lánchíd . . . A két főpillére között mintegy ötven méternyi hosszúságban nincsen talpa. Csak a két főláncon vonultattak lécekkel szegett deszkapallót: azon járnak le-föl és keresztül a munkások . . .

A két hidfőnél palánkkal elkerített területeken pedig szorgos munka folyik. Ezernyi gerendával, pallóval, fordító-korongos törpe sín-párokkal keresztül-kasul vagdalt területen ég most a nagy munka: renoválják a Lánchidat, ezt az örökszép alkotását az önzetlen, igaz hazafiúi érzésnek és a mérnöki tudománynak. Csodát alkotott ez a kettő s most — két emberöltő multán: ujjászületik ez a csoda! . . .

Még úgy, a rácson kívülről is érdekes a látvány. Innen is, tulnan is száz meg száz ember nyüzsg, kerül-fordul, koci gördül, korong csikordul, kazán szuszog, fáradtan piheg, vagy sustergón okádik; a két pillér mellett két-két kompon sokemeletes deszka- és gerenda-alkotmány disztelenkedik a fenékvájó vasbeton-kesszonok kazánjaival . . .

Nagyon szép még messziről is nézni . . .

Hogy azonban a mélyére is tekinthessek ennek a korszakos munkának: a budai hidfőnél fölkerestem Rappensberger József főmérnököt, aki Zsigmondy Béla vállalkozásának intézésében azt vezeti. Örökösen telefonál és dirigál. Elmondottam neki, hogy szeretnék lemenni a Duna fenekére . . .

— Nincsen valami szervi baja a szerkesztő urnak? — kérdezte.

— Nincs, hála Istennek! . . .
— Járt már ilyenféle helyen?
— Már láttam egy kis világot, — mondom, — jártam az Elba tuneljeit is hamburgi kikötőmunkás koromban, a fuhsbüttli repülőtéren le is pottyantam már a Zeppelin „Hansá”-jából, Buenos-Airesben tenger alatt hajókáztam hat óra hosszáig és Paragauyban már nem egyszer akart megenni a puma . . .

Elmosolyodott erre a sok nagymondásra. És ráírta a vizitkártyám hátára:

„*Debreczeni József!* . . . Schröder Béla urat vezesse be a 2. sz. kazamba!

Rappensberger.“

— De én minden felelősséget önre hárítok, szerkesztő ur! Jó utat! . . .

— Köszönöm! . . .

Pintér mérnök aztán átbukdácsoltatott egy határ gerendán, sinen meg deszkán a 2. számú kazánig s otthagytott azzal, hogy majd előkeríti Debreczeni Józsefet, a kesszon-mestert.

Hát én addig is elüldögélve egy agyagos gerendán — nézelődtem. Két hatalmas vasal-kotás meredt elém. Hol az egyik szuszogott, sustergett, hol a másik. Utóbb okosodtam csak ki, hogy ezek a billentyűi ama kesszonnak, amibe én most lemenő vagyok . . .

Ráérttem úgy elgondolkozni azon is, hogy miért faggatott ki olyan lelkiismeretesen Rappensberger főmérnök a szervezeti minemüségem felől . . . Tán csak nem a Duna fenekére megyek? . . .

Az Elba alagutja jutott azután az eszembe. Mert a Kellermann „Alagut”-ja az Atlanti Óceán alatt ma még csak fantasztikus álm-regény. Valamivel pozitívabb terv a Calais-Doweri alagut a La Manch-csatorna alatt, ami fölött mostanában disputálnak

jobbra-balra angol meg francia technikusok és politikusok . . . De valóság az Elba alatti tunel Hamburgban.

De nemsokára előkerült

a kesszon-mester,

Debreczeni József. Áadtam neki a főmérnök ur rendelkezését és szóval is megmondottam, hogy mi járatban vagyok.

Ez is mosolygott a kívánságomon:

— Jó a tüdeje, szerkesztő ur? . . . Hát a füle?! . . . Nem szokott zugni? . . . No, nem bánom! . . . Hát csak tessék nekivetközni! . . .

— Jó lesz így is! — mondtam. — Majd vigyázok . . .

Nevetett.

— Fülig sáros lesz ám a nagyságos ur! . . .

Szaladj csak, Lajos . . . és hozzá az irodából egy kék ruhát! . . .

Két perc alatt már itt is volt a Lajos egy sáros-maszatos kék ruhával.

— No, ezt tessék fölvenni! . . .

Egészen jól festettem a takaros uniformisban. Szakasztott úgy, mint amikor Hamburgban a nyers marhabőrt talicskáztam . . .

— Hát most itt tessék bebujni! . . . — és rámutatott az egyik vasfazékra, amiben már az imént olyan hosszan elgyönyörködtem.

Három és félméter magas, két és félméter átmérőjű lehet ez a kazán. Akkora ajtó van rajta, mint ez a kiterített dupla újságoldal.

Hát bebujtam a lyukon. Utánam bujt még az Erdei Lajos is, meg a Domokos József. Két nagyon palócos beszédű 20–22 esztendős síheder.

— Hát aztán — kérdem — ki igazgatja majd itt ezeket a csapokat?

— Majd csak menk, instálom . . . Nem szokott magának a füle fájni?

— Nem.

— Hát az orra vérezni?

— Nem.

— Nohát, akkor ereszd meg, Jóska!

Hm! Miért vallat engem olyan nagyon ez az ember is?

Hamarosan kitudódott. Mert a Jóska-gyerek elkanyarított egy foggantyut és egyszerre csak sísteregve dült be a kis börtönbe a sűrített levegő, amit valahonnan kívülről pumpálnak és a bebujó nyílás kaucsukkal szegett vasajtáját egy perc alatt betapasztotta.

— Mi történik most? — kérdem a Lajostól. — De olyan nagyon kongott a szavam... Nagyon hangosan hallottam a magam hangját...

— Gyün be a levegő... Osztég, majd ha tele leszünk vele: kinyílik ez a kisebb ajtó!... Azon oszt leászunk!... Nem érez valamit?...

Nagyon kongott az ő szava is.

— De, a balfülemben nyomást...

— Ereszd csak, Jóska!

Es a Jóska visszabilentette egy kicsit a szelepet és a sűrített levegő sipogva sustorgott ki...

Egy-két másodperc, vagy csak pillanat alatt megszűnt a nyomás a fülemben. (Most tudtam csak meg, hogy a balfülem gyöngébb, mint a jobb. Mert arra semmi kellemlent nem érzem.)

— Így van ez, instálom, — mondta a Lajos — aki nem szokta még a kazánt... De csak fogja be az orrát (így! mutatta) és fujjon, csak ugy szárazat...

Aztán így oktatott és gondozott vagy egy jó félóra hosszat... Mikor a balfülemben a nyomást éreztem, csak intett a Jóskának és az már taszitott egyet a csapon és a levegő kifelé sustorgott.

— Lesz ez még rosszabbul is? — aggódtam. De már szégyenlettem volna végire nem járni a dolgomnak, hát csak álltam a légsűrítést.

— Nem lesz már soká! — nyugtalt meg a Lajos. — Csak addig, amíg ideki is olyan sűrű nem lesz a levegő, mint odabenn. Akkor ez a kis ajtó magától kinyílik. — És máris próbálgatta a belső cső ajtaját.

En meg azon töprengtem, hogy vajjon beférek-e majd ezen is.

Befértem.

Mert ugy egy félóra mulva (talán négyszer kellett csak miattam a levegőt ritkítani) mindinkább halkult a betóduló sűrítés sustorgása, végre elült egészen...

— Hát, tetszik látni? — és eltolta a belső ajtót, amit eddig az alsó nyomás zárt el hermetice — itt most leászunk!...

Alulról már hallátszott valami kiáltás:

— Hozom a létrát!...

— No, csak menjen előre, — mondom — hadd tapasztalom ki a járást.

Hát most egy másfélméter átmérőjű vascsövön leereszkedtünk a kesszonba.

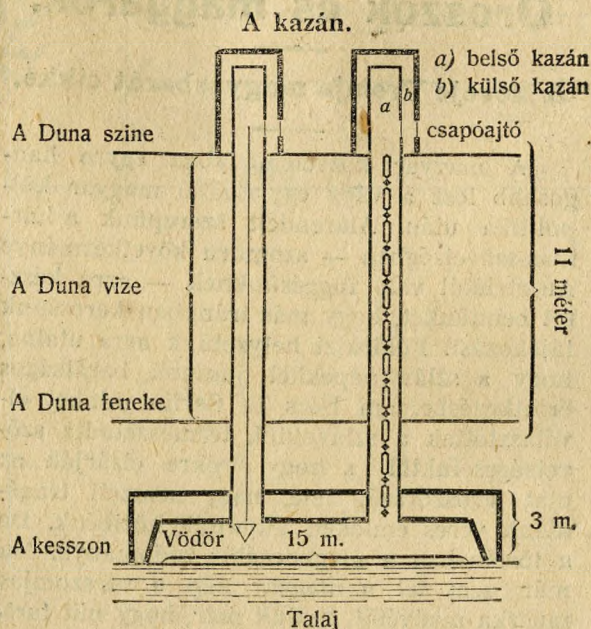
Mi az a kesszon?

Itt alább valami kis primitív rajzát is adom annak, hogy mi a kesszon? Sokézerszer olvasta már az ember és még sem tudja, hogy mi az. Még ha már repülőgépen, léghajón vagy tengeralattin járt is. Így voltam én is mostanig.

Hát most benne voltam egy ilyen kesszonnak a legfenekében.

Somogyi Bertalan előmunkás fogadott bennünket a Duna fenekén. Tizenkét másik magyar meg kotorta-lapátolta a tapadós anyagot. Hát persze, hogy kivallattam őket.

De előbb itt adom a vázlatos rajzát az egész boszorkányságnak:

Ilyen kesszon most négy van épülőben a budai oldalon. Én a 2. számuban voltam, ami a kollegáival karöltve arra lesz jó, hogy legyen miben megkapaszkodnia a hid láncának.

Ez ma még üres szoba. Vasbetonból megépítették a kereteit odafönn. 15 méter hosszú, 5 méter széles és 3 méter magas. Hát ilyenformán: $15 \times 5 \times 3 = 225$ köbméter lesz a térfogata. Mert ma még üres. Vájják alóla a földet. És a saját súlyával nyomakszik naponta 20–25 centiméterrel lejjebb. A vasbeton-skatulya aztán majd megül ott, ahol a mérnök urak jónak látják és akkor cementtel kibélelik.

Most egy ugyanolyan vascsövön, mint amin mi leászunk: egy tojásdadalaku vasvödör jár le-föl. Persze, ez szaporábban fordul, mert nem fájdul meg a füle a sűrített levegő nyomásától. Amig lenn voltam: háromszor jött és vitt $\frac{1}{2}$ – $\frac{1}{2}$ -köbméter agyagot.

A tizenkét ember meg addig ásott, csákányozott, lapátolt. Csak ugy — temposan... Elég könnyű a munkájuk; csak a levegőjük nehéz. Abszolút egészséges szervezet kell eh-

hez!... Nagyon ráértünk beszélgetni, amíg ki nem gyult a vöröskörtés villanyos lámpa, hogy — mehet a teli kosár. Félóra mulva jött csak vissza...

A kotró-munka ebben a kesszonban néhány nap alatt véget ér és akkor kezdődik a cementtel való bélelés, aminek az eredményeképpen majd ott fog feküdni a Duna fenekén egy 225 köbméteres vasbeton-kolosszus, ami negyedmagával 900 köbméternyi kötő-erőt reprezentál. Csak a budai oldalon! Hát ebbe majd bátran kapaszkodhatik a hid ujracerélt lánc... Száz esztendeig megint ellehet vele,

Csak amikor visszajövet a propelleren az orromat fujtam: akkor vettem észre, hogy mennyire recseg a balfülem:

— Gyün belőle a levegő! — mondaná a Lajos.

Schröder Béla.